

KUSHTET E PËRGJITHSHME TË SIGURIMIT NGA ZJARRI

PERCAKTIME TË PËRGJITHSHME

1. Kushtet e përgjithshme të kontratës për Sigurimin nga Zjarri, këtu e në vazhdim do të quhen shkurtimisht "Kushtet e Sigurimit".

ALBSIG sh.a, këtu e në vazhdim do të quhet shkurtimisht "Siguruesi".

Personi fizik ose juridik, interesi pasuror i të cilit do të mbulohet sipas këtyre Kushteve të Sigurimit, këtu e në vazhdim do të quhet shkurtimisht "i Siguruari".

Personi fizik ose juridik, që ka interes pasuror mbi objektin e siguruar dhe ne dobi të cilit lidhet kontrata, këtu e në vazhdim do të quhet "Përfituesi".

OBJEKTI I SIGURIMIT

2. I Siguruari mund të sigurojë pranë Siguruesit, pasuri që ka në pronësi të tij ose gezon të drejta përdorimi dhe shfrytëzimi në atë pasuri, sipas një kontrate që përmbush kërkesat ligjore, të lidhur me pronarin e pasurisë apo sendit. Përfundimisht i Siguruari duhet të ketë interes pasuror në objektin e siguruar.

3. Siguruesi ofron Sigurimin nga Zjarri për objektet e mëposhtme:

a. pasurinë e patundshme, ndërtesat dhe pjesë të tjera të njësisë,

b. pasurine e tundshme.

Njësi e siguruar do të konsiderohet të jenë ndërtesat ose dhomat e ndërtesave ose vendet e percaktuara si të tilla në kontratë.

Nuk do të mbulohen në sigurim sendet vetiake që u perkasin dhe perdoren nga punonjësit, përveç rasteve kur janë percaktuar shprehimisht në Policën e Sigurimit.

4. Pasuria e luajtshme, si rregull do të mbulohet vetëm në njesinë e siguruar.

5. Sigurimi i pajisjeve nuk do të përfshijë:

a. Specimenet, modelet ose kampionet, ose stampat për prodhimin e një lloji të veçantë produkti, që nuk nevojiten më, për prodhimin vijues;

b. mjetet motorrike, rimorkiot ose traktorët, që kerkojne regjistrim, targe.

6. Makinat e fatit, makinat automatike për thyerjen e terheqjen e parave, përfshirë përmbajtjet e tyre do të mbulohen në sigurim vetëm nëse për to është rënë dakord shprehimisht në kontratë.

7. Objektet e mëposhtme do të sigurohen vetëm në kasaforta sipas llojit të përshkruar në kontratë:

a. kartmonedha;

b. dokumenta, si librezat kursimesh, libra llogarie, letra me vlerë, etj;

c. pulla poste;

d. monedha e medalje;

e. metale të çmuar të papërpunuar dhe objekte të prodhuara nga metale të çmuar, përveç objekteve që shërbejnë si zbukurime dhome;

f. bizhuteri, perla e gure të çmuar;

g. objekte për të cilat është rënë dakord në mënyrë të veçantë.

8. Kartmonedhat do të mbulohen gjatë orëve të punës deri në një shumë të percaktuar shprehimisht në kontratë, pavarësisht se ato nuk janë vendosur në kasaforte, sipas llojit të parashikuar në kontratë.

RREZIQET E SIGURIMIT

9. Siguruesi dëmshperblen të Siguruarin për humbjen, dëmtimin ose shkatërrimin e pasurisë së siguruar në mënyrë të papritur, të paparashikuar dhe aksidentale si pasojë e:

a. zjarrit;

b. rrufesë;

c. eksplozionit;

d. perplasjes ose rënies së një avioni, pjeseve ose ngarkesës së tij;

e. perpjekjeve për shuarjen e zjarrit, prishjeve ose levizjeve në lidhje me çdo njerëz prej ngjarjeve të mësipërme, në kufirin deri 3 % të shumës së siguruar.

10. Rreziqet e mbuluara percaktohen si më poshtë:

a. Zjarr do të konsiderohet të jetë një formë e djegies me flakë e të mirave materiale jashtë vatrës që ekziston qellimisht për të, e aftë të vetepërhapet dhe të vetezgjerohet.

b. Rrufe do të konsiderohet të jetë një shkrepte e rrufese, e cila godet një objekt drejtpërdrejt.

c. Eksplozion do të konsiderohet të jetë një çlirim i papritur i energjisë i shkaktuar nga forca e gazrave ose avujve në perpjekje për zgjerim. Shperthimi i një ene (ngrohese, tubacione, etj.) do të merret në konsideratë si i tillë nëse paretit i enës është dëmtuar në atë shkallë që bën të mundur barazimin e papritur të presionit brenda dhe jashtë enës. Nëse shkak për shperthimin brenda enës është një reaksion kimik, atëherë do të dëmshperblehet çdo dëmtim i enës, edhe nëse paretet e saj nuk janë shkatërruar.

PERJASHTIME

11. Nuk do të mbulohen dëmet e shkaktuara nga implozioni.

12. Nuk do të mbulohet fitimi i munguar dhe dëmet vijuese të çdo lloji dhe natyre të tillë si, dëmet për shkak të vonësive, moskryerjes, humbjes së kontratës, gjobat etj.

13. Nuk do të mbulohen dëmet e mëposhtme:

a. dëmtimi nga zjarri i objekteve të siguruar shkaktuar nga venia e tyre në zjarre utilitare (zjarre përdorimi ose shërbimi) ose nga trajtimi i tyre me nxehje, sa më sipër do të zbatohet gjithashtu për objektet në të cilat ose nëpërmjet të cilave prodhohet ose përçohet zjarri ose nxehësia utilitare;

b. djegiet sipërfaqësore, përveç se kur shkaktohen nga njëri prej rreziqeve të mbuluara në nenin 9;

- c. dëmi në motoret me djegie të brëndshme shkaktuar nga shperthimet e ndodhura brenda dhomës së djegies;
 - d. dëmi i shkaktuar në kontaktet e çelësave elektrike si rrjedhojë e presioneve të gazrave që lindin brenda tyre;
 - e. dëmi në çdo makineri, pajisje, aparaturë (elektrike dhe/ose elektronike), si edhe në çdo pjesë të vetë instalimit të rrjetit të energjise elektrike, që shkaktohet nga defekte të vetë rrjetit elektrik, dhe/ose defekte të brendshme të makinerive, pajisjeve dhe aparaturave, me ose pa ndodhjen e zjarrit.
Defekt, sipas termit të sipërpermendur do të konsiderohet, mbirryma, tejkalimi i kufinjve normale të tensionit, mbitensioni ose nëntensioni, defekteve të izolimit si qarqe të shkurtër, kontakte trupore ose defekte tokëzimi; kontaktit të pamjaftueshem, mosfunksionimit të instalimeve të matjes, kontrollit ose sigurisë, etj, të kësaj natyre, **por janë të mbuluara të gjitha demet e pasojat e shkaktuara në pasurine tjeter, të tundshme apo të patundshme, nga zjarri i filluar nga këto defekte.**
 - f. dëmi në çdo makineri dhe aparaturë elektrike, ose në çdo pjesë të instalimit elektrik si pasojë e rrufesë, nëse ky dëm nuk është shkaktuar nga goditja direkte e rrufesë;
 - g. dëmi nga zjarri, i cili shkaktohet nga tërmeti;
 - gj. dëmi shkaktuar me dashje ose nga pakujdesia e rëndë e të Siguruarit, punonjësve të tij dhe/ose anëtarëve madhore të familjes së tij.
 - h. dëmi shkaktuar direkt ose indirekt nga veprimet (aktet) keqdashëse.
Me veprime (akte) keqdashëse do të kuptohet humbja, shkatërrimi ose dëmtimi (shkaktuar nga zjarri, eksplozioni ose të tjera) e Pasurisë së Siguruar shkaktuar direkt ose indirekt nga dëmtimet keqdashëse të çdo personi ose grup personash, pavarësisht nëse një akt i tillë është bërë ose jo si pasojë e prishjes së qetësisë publike.
- 14.** Ky sigurim nuk do të mbulojë dëmtimin e objekteve të siguruara ose shpenzimet e siguruara të lindura ose të shkaktuara drejtpërdrejt ose indirekt si pasojë e :
- a. shperthimit berthamor, rrezatimit berthamor dhe ndotjes radioaktive;
 - b. luftës së çdo lloji, invazionin, luftime të tjera të armatosura pavarësisht nëse është deklaruar lufta ose jo, luftën civile;
 - c. revolucione, levizje separatiste, kryengritje popullore, rebelime, revolta, puçe, grushte shteti, eksode;
 - d. konfiskime, rekuizime, shtetëzime të detyruara të kryera me urdher të çfaredolloj qeverie apo autoriteti shteteror;
 - e. greva, trazira, turbullira civile, lokauti, sabotimi, terrorizmi.
Terrorizëm do të konsiderohet kryerja e veprimeve të dhunshme, nga anetarët e një organizate të shpallur të jashteligjshme, nëpërmjet dëmtimeve e shkatërrimeve masive ndaj pasurisë, që kanë si qëllim turbullimin e rendit publik dhe ngjalljen e frikës e të pasigurisë së publikut;
 - f. shpalljen e ligjit të luftës, deklarimit dhe vendosjes së gjendjes së jashtëzakonshme, anarkia ose mosfunksionimi i shtetit, qoftë edhe në pjese të caktuara të vendit.
- 15.** Nëse në rastin e një dëmi Siguruesi përdor të drejtën e tij për të mos dëmshperblyer në bazë të përjashtimeve të nenit 14, i Siguruari do të jetë përgjegjës për të provuar se dëmi që ka ndodhur nuk ishte shkaktuar direkt ose indirekt në lidhje me keto përjashtime.
- SHPENZIME TË MBULUARA**
- 16.** Siguruesi do të dëmshperblejë shpenzimet, përfshirë edhe ato pa efekt, që i Siguruari i ka quajtur të nevojshme të kryej për të mënjeluar ose minimizuar dëmin (neni 48/C i Kushteve të Përgjithshme). Kompensimi i këtyre shpenzimeve së bashku me dëmshpërblimin për njësitë e siguruara nuk do të kalojë shumën e siguruar për njësi. Në rastin e nënsigurimit, shpenzimet do të rimburohen në të njëjtin përpjestim si dëmtimi, pavarësisht nga udhezimet e dhëna nga Siguruesi.
Nuk do të dëmshperblehen shpenzimet për sherbimet e kryera nga njësitë zjarrfikese ose persona të tjere të detyruar për të dhënë ndihmë në interes të popullatës si dhe kur Siguruesi provon se mjetet e përdorura dhe shpenzimet e bëra nga i Siguruari janë përdorur ose janë bërë pa kujdes.
- 17.** Siguruesi do të rimburojë shpenzimet që kryhen në vijim të dëmit, si shpenzimet e pastrimit në vendndodhjen e dëmit, përfshi prishjen e pjesëve të pavlefshme, heqjen e mbeturinave dhe mbetjeve të tjera në vendim më të afërt të hedhurinave dhe shpenzimet e depozitimit ose shkatërrimit të tyre (shpenzimet e prishjes dhe heqjes së mbeturinave), të vleresuara sipas një preventivi, por jo më shumë se **3 %** e shumës së siguruar, sidoqofte, nuk do të mbulohen shpenzimet e pastrimit nga ndotja e tokës ose e ujit.
- VLERA DHE SHUMA E SIGURUAR**
- 18.** Vlera e siguruar e ndërtesave do të jetë:
- a. vlera e zëvendësimit;
Vlera e zëvendësimit do të jetë vlera lokale e ndërtimit duke përfshirë shpenzimet e arkitektit dhe shpenzime të tjera të projektimit;
 - b. vlera aktuale;

Vlera aktuale do të jetë e barabarte me vleren e zevendësimit të ndërtesës minus një zbritje në perputhje me gjendjen aktuale të saj, në veçanti me shkallen e amortizimit;

c. vlera e tregut;

Vlera e tregut do të jetë e barabartë me çmimin e mundshëm të shitjes së ndërtesës ose vleren e materialit që mund të përfitojë i Siguruari nga prishja e saj.

19. Vlera e siguruar e makinerive dhe pajisjeve do të jetë:

a. vlera e zevendësimit;

Vlera e zevendësimit do të jetë vlera për t'u paguar për blerjen ose prodhimin e objekteve të njëjtit tip dhe cilësi në një gjendje si të reja, cilado qoftë shuma më e ulët;

b. vlera e tregut,

Në të gjitha rastet kur makinerite dhe pajisjet kanë më shumë se 7 vjet nga vënia e tyre në pune, si të reja, dhe ekziston tregu për shitjen e të njëjtave, në tip dhe karakteristika të tjera, vlera e siguruar e tyre do të orientohet nga çmimi i atij tregu.

Në çdo rast ndryshe, vlera e siguruar e makinerive dhe pajisjeve nuk do të kalojë 20%, të vlerës së tyre të zevendësimit, ose çmimit të tyre në kohën e blerjes, si të reja.

20. Vlera e siguruar e:

a. mallrave të prodhuara nga i Siguruari, edhe në se nuk janë perfunduar;

b. mallrave që tregtohen nga i Siguruari;

c. lëndëve të para;

d. produkteve natyrore;

do të jetë shuma që duhet paguar për blerjen ose prodhimin e objekteve të njëjtit lloj dhe cilësi, cilado qoftë shuma më e ulët.

e. sendeve dhe paisjeve shtepiake do të jetë vlera e tyre e zevendësimit .

21. Shuma e siguruar, si rregull do të jetë e barabartë me vleren e sigurimit.

Baza mbi të cilën do të percaktohet shuma e siguruar do të vendoset në Policen e Sigurimit.

a. Per ndërtesat;

■ Shuma e siguruar, si rregull do të jetë e barabartë me vleren e zevendësimit të saj.

■ Në qoftë se vlera aktuale është më e vogël se 80% e vlerës së zevendësimit, shuma e siguruar do të jetë e barabarte me vleren aktuale.

■ Në qoftë se vlera e tregut është më e vogël se vlera aktuale, shuma e siguruar do të jetë e barabartë me vleren e tregut.

b. Per makineri dhe paisje;

■ Shuma e siguruar, si rregull do të jetë e barabartë me vleren e zevendësimit të tyre.

■ Në të gjitha rastet kur një makineri ose grup makinerish (linja prodhimi), konsiderohen të amortizuara, fizikisht dhe/ose moralisht (kane kaluar 7 vjet nga vënia në pune, si të reja), dhe ekziston një

treg për shitjen e të njëjtave në tip dhe cilësi, shuma e siguruar e tyre, do të jetë e barabartë me çmimin e atij tregu.

Në çdo rast tjetër shuma e siguruar nuk mund të kalojë 20% të çmimit të tyre të blerjes si të reja.

c. Per mallra, lëndë të para etj.;

■ Shuma e siguruar do të jetë e barabartë me vleren maksimale të tyre, e cila përfaqëson vlerën maksimale të mundshme të mallrave të depozituara, deklaruar me shkrim nga i Siguruari.

■ Në raste të veçanta, shuma e siguruar do të jete e barabartë me vleren mesatare të tyre, e cila përfaqëson vleren mesatare që i Siguruari parashikon të ketë gjatë vitit, deklaruar me shkrim nga i Siguruari.

22. Në rast të sigurimit në “ bazë të rrezikut të parë”, i cili do të deklarohet shprehimisht në Policen e Sigurimit, shuma e siguruar do të përfaqësojë një pjesë të vlerës së plotë dhe Siguruesi do të paguajë në rast dëmi deri në këte shumë të siguruar, duke mos zbatuar kushtin e nënsigurimit.

Primi i sigurimit do të jetë më i lartë nga ai i llogaritur për sigurimin në bazë të vlerës së plotë.

POLICA E SIGURIMIT

23. Polica e sigurimit (dëshmia e sigurimit) që Siguruesi i lëshon të Siguarit, verteton lidhjen e kontratës së sigurimit.

Në se Polica e Sigurimit humbet ose dëmtohet në masen që bëhet e pavlefshme, me kërkesen dhe shpenzimet e të Siguarit, Siguruesi duhet të lëshojë një dublikatë të saj.

24. Kontrata e Sigurimit lidhet në bazë të kërkeses me shkrim të Siguarit.

Siguruesi lëshon Policen e Sigurimit dhe percakton primin e sigurimit në bazë të Pyetesorit dhe Kërkeses për Sigurim dhe deklarimeve të bëra nga i Siguruari.

Kërkesa, njoftimet e deklarimet e tjera të Siguarit i bashkëngjiten Polices së Sigurimit dhe janë pjese përbërese e saj.

I Siguruari është përgjegjës lidhur me saktësinë dhe vertetesinë e njoftimeve dhe deklarimeve të bëra prej tij.

25. Siguruesi ka të drejtë të verifikojë vertetesinë e njoftimeve dhe deklarimeve të Siguarit dhe të kryejë inspektime për saktësi të dhenash.

PERIUDHA E SIGURIMIT

26. Periudha e sigurimit si rregull është jo më pak se një vit, përveç rasteve kur në Policen e Sigurimit percaktohet ndryshe, por jo më pak se tre muaj, përjashtuar raste të tilla si ekspozita, panairë etj.

27. Mbulimi në sigurim fillon në orën 24.00 të ditës së percaktuar si ditë e fillimit në Policen e Sigurimit, me kusht që të jetë paguar me pare primi i sigurimit ose kësti i tij i parë.

Mbulimi në sigurim përfundon në orën 24.00 të ditës së percaktuar si ditë mbarimi në Policen e Sigurimit.

Pergjegjësia e Siguruesit do të fillojë në momentin kohor të percaktuar në police, edhe nëse pagesa e primit të sigurimit kryhet më parë.

PRIMI I SIGURIMIT

28. Pagesa e primit të sigurimit bëhet pranë Degës ose agjencisë së Siguruesit ku lëshohet Polica e Sigurimit.

Pagesa do të quhet e kryer në momentin e kalimit të shumës së caktuar në llogarinë e Siguruesit.

Primi i sigurimit paguhet në monedhën e percaktuar në Policën e Sigurimit.

29. I Siguruari detyrohet t'i paguaje Siguruesit primin e sigurimit sipas shumave dhe afateve të percaktuara në kontratë.

Primi i sigurimit mund të paguhet tërësisht ose me këste, sipas këtyre rregullave:

- a. kur periudha e sigurimit është një vit, si rregull, primi i sigurimit do të paguhet njëherësh;
- b. kur periudha e sigurimit është mbi një vit, si rregull, primi i sigurimit paguhet me këste, numri, vlera nominale e secilit këst dhe datat e maturimit të tyre, percaktohen nga palët (i Siguruari dhe Siguruesi), dhe shënohen në Policën e Sigurimit, por kësti i fundit duhet të paguhet jo më vonë se 3 muaj nga data e mbarimit të afatit të polices së sigurimit.

30. Kur polica lidhet për një periudhë sigurimi shumë vjeçare dhe klienti është i gatshëm që të paguajë primin njëherësh, si rregull mbi primin për t'u paguar, do të zbatohet ulje në këto nivele:

Në rastet kur periudha e sigurimit është, më shumë se 2 deri në 5 vite do të aplikohet ulje deri në 10% të primit total, kur periudha e sigurimit është më shumë se 5 vite do të aplikohet ulje deri 20%, të primit total.

31. I Siguruari detyrohet t'i paguajë Siguruesit primin e sigurimit në afatet e caktuara në Policën e Sigurimit. Në se primi ose kësti i parë i tij nuk paguhet në afat, mbulimi në sigurim pezullohet deri në orën 24.00 të ditës, që i Siguruari paguan shumën që detyrohet.

Kur i Siguruari nuk paguan primet (këstet) në vazhdim sipas afateve të caktuara, sigurimi pezullohet në ora 24.00, të ditës së pesëmbëdhjetë duke filluar nga data e maturimit të këstit të rradhës të papaguar, dhe Siguruesi ka të drejtë të kërkojë zgjidhjen e Kontrates së Sigurimit.

Humbjet dhe dëmtimet e vertetuara brenda afatit të mësipërm dëmshpërblehen vetëm pasi të jetë zbritur shumata e kësteve vijuese të primit të sigurimit.

32. Mospagimi në kohë i këstit të dytë dhe/ose vijues të primit të sigurimit, sipas percaktimeve në police, të bëra nga palët në momentin e lidhjes së kësaj police, sjell si pasojë zgjidhjen e kontratës së sigurimit, pa detyruar Siguruesin të bëjë njoftim të veçantë, të Siguararit, përveç njoftimit të bërë atij, për t'i kujtuar detyrimin për të paguar në kohën e percaktuar në police dhe parashikimeve të këtyre Kushteve të Pergjithshme.

33. Kur pasuria e siguruar kalon në pronësinë e një te treti (personi tjetër), kontrata e sigurimit quhet e zgjidhur. Në këtë rast primi i paguar i kthehet të Siguararit në perpjestim me kohën që mbetet deri në mbarim të afatit të kontratës.

INTERESI I SIGURUAR

34. Nëse interesi i siguruar (objekti i sigurimit) pushon së ekzistuari pas fillimit të sigurimit si rrjedhojë e një akti lufte ose një veprimi administrativ në rast lufte ose nëse pushimi i interesit është pasojë e paevitueshme e luftës, Siguruesi ka të drejtë të mbaje pjesën e primit që i perket periudhës së mbulimit të rrezikut.

35. Në se interesi i siguruar pushon së ekzistuari për shkak të ndodhjes së ngjarjes së sigurimit, Siguruesi ka të drejtën e primit për të gjithë periudhën e sigurimit.

PJESA E ZBRITSHME

36. Në policat e sigurimit të pasurisë nga zjarri dhe rreziqet shtesë, si rregull do të aplikohet pjesë e zbritshme dhe franshizë.

Siguruesi nuk do të trajtojë dëme të veçanta, që janë nën shumën e percaktuar si franshizë, në Policën e Sigurimit. Për çdo rast dëmi të trajtueshem, Siguruesi do të zbrese nga dëmshperblimi i llogaritur pjesën e zbritshme të percaktuar, në policën e Sigurimit, si perqindje mbi çdo një dëm ose seri dëmsh, të shkaktuara nga një ngjarje e vetme sigurimi.

Masat e pjesës së zbritshme dhe franshizes do të percaktohen në Policën e Sigurimit.

DETYRIME

37. I Siguruari, në kohën e lidhjes së kontrates së sigurimit, duhet të informojë me shkrim Siguruesin për të gjitha rrethanat e njohura prej tij dhe që janë thelbësore për vlerësimin e rrezikut. Rrethanat janë thelbësore, në se ato janë të një natyre të tillë që mund të influencojnë vendimin e Siguruesit për të perfunduar ose jo kontratën, apo për kushtet që duhet të vendose, në atë kontratë.

Nëse i Siguruari me qellim nuk e permbush këtë detyrim, Siguruesi ka të drejtë të ndryshojë masën e primit të sigurimit, të shumës së sigurimit ose afatin e sigurimit si dhe zgjidhjen e kontrates së sigurimit.

Siguruesi mund gjithashtu të zgjidhë kontratën e sigurimit nëse i është dhënë informacion i gabuar, në këtë rast primi i sigurimit nuk i kthehet të Siguararit.

Në rast dëmi, Siguruesi lirohet nga detyrimi për dhënie dëmshperblimi kur shkak i dëmit është një rrethanë që nuk i ishte bërë e njohur atij nga i Siguruari.

Këto dispozita janë të vlefshme edhe për Perfituesin, nëse vertetohet nga Siguruesi se ai kishte dijeni për pasaktësinë e deklarimeve ose harresave në lidhje me rrezikun.

38. Pas plotesimit të kërkesës për sigurim, i Siguruari nuk mund të kryejë ose lejojë ndryshime që sjellin shtimin e rrezikut, pa miratimin me shkrim të Siguruesit.

I Siguruari duhet të informoje menjëherë me shkrim Siguruesin për çdo shtim të rrezikut për të cilin vihet në dijeni, edhe nëse një shtim i tillë ndodh pa pëlqimin e tij. Me shtim të rrezikut, kuptohen rrethanat që janë thelbësore dhe të një natyre të tillë, që mund të influencojnë vendimin e Siguruesit për të perfunduar ose jo kontratën, apo për kushtet që duhet të vendose. Në rast të mosnjoftimit të Siguruesit, ky i fundit ka të drejte të çlirohet nga detyrimi për dhënien e dëmshpërblimit.

39. Në se ndryshimi i veprimtarisë së njoftuar, përfshin shtim të rrezikut, Siguruesi do të ketë të drejtë që nga dita që është ndërmarre ose ndryshuar veprimtaria, për një prim më të lartë.

Sa më sipër, nuk do të zbatohet në se Siguruesi është çliruar nga plotesimi i detyrimit të tij në rast dëmi, për shkak të shtimit të rrezikut sipas parashikimit të nenit 37, më sipër.

40. I Siguruari duhet:

- a. të plotesojë të gjitha kërkesat e sigurimit teknik dhe mbrojtjes nga zjarri, përkrahur në rregulloren për mbrojtjen nga zjarri të biznesit përkatës, akte të ndryshme ligjore dhe nenligjore në fuqi, dhe/ose ato përcaktime të bëra në kontratën e zjarrit; të rregulluar nga këto Kushte të Përgjithshme;
- b. të ketë të regjistruara letrat me vlerë dhe dokumenta të tjerë, koleksione dhe objekte të tjera për të cilat janë parashikuar që të kryhen regjistrime, dhe t'i ruajë ato në mënyrë të tillë që të mos ketë mundësi të dëmtohen ose humbasin së bashku me objektet e siguruar.

41. Në se i Siguruari nuk arrin të plotësojë kushtet e përcaktuara më sipër, Siguruesi, brenda një muaji nga dita që ka marrë dijeni, mund të zgjidhë kontratën e sigurimit duke e njoftuar të Siguarin me shkrim. Siguruesi do të lirohet nga detyrimi për dhënien e dëmshpërblimit nëse shkak i dëmit ose humbjes është mosplotësimi i detyrimeve, me qellim ose nga neglizhenca e rënde e të Siguarit.

SIGURIME TË TJERA

42. Nëse i Siguruari kryen sigurime të tjera, kundrejt të njejtëve rreziqeve të siguruar për mbulimin e objekteve pasurore si në këtë kontratë, duhet të njoftojë menjëherë me shkrim Siguruesin, për emrin/at e Siguruesit/ve të tjerë dhe shumën/at e siguruar.

Kur i Siguruari me qëllim nuk jep njoftimin e sipërm, Siguruesi nuk është i detyruar të paguajë shpërblimin e dëmit.

43. Masa e dëmshpërblimit që perfiton i Siguruari nga të gjitha policat, nuk mund të jetë më e lartë se masa e dëmit, minus pjesën e zbritshme më të lartë të vertetuar ndër policat në fuqi, në momentin e ndodhjes së dëmit.

44. Nëse i Siguruari kryen sigurime të tjera me qëllim që të arrijë përfitime të paligjshme, kontrata e sigurimit

quhet e pavlefshme dhe Siguruesi mban primin e sigurimit.

MBISIGURIMI

45. Nëse shuma e siguruar e tejkalon ndjeshëm vlerën e sigurimit, atëherë si Siguruesi ashtu edhe i Siguruari mund të kërkojnë zvogelimin e shumës së siguruar, dhe primi i sigurimit do të pakësohet përkatësisht.

Në çdo rast i Siguruari nuk mund të perfitojë dëmshpërblim në vlerë më të madhe se humbja e pësuar nga ngjarja e sigurimit, cilado qoftë shuma e siguruar e shënuar në policën e sigurimit.

46. Nëse i Siguruari lidh kontratën e sigurimit me qëllim që të arrijë përfitime të paligjshme nga mbisigurimi, kontrata quhet e pavlefshme. Siguruesi ka të drejtën e mbajtjes së primit të sigurimit.

NENSIGURIMI

47. Nëse në momentin menjëherë para ndodhjes së ngjarjes së sigurimit shuma e siguruar e shënuar në policë është më e ulët se vlera e sigurimit, dëmshpërblimi i llogaritur sipas nenit **53** do të shumezohet me koeficientin e nënsigurimit, i cili përcaktohet si raport i shumës së siguruar ndaj vlerës së sigurimit.

NGJARJA E SIGURIMIT

48. Në rastin e ndodhjes së ngjarjes së sigurimit, i Siguruari duhet:

- a. të njoftojë me shkrim menjëherë Siguruesin duke specifikuar rrethanat e ngjarjes, gjithashtu të njoftojë organet e Rendit dhe ato të mbrojtjes nga zjarri (PMNZSH).
Një njoftim i tillë do të quhet i dhene Siguruesit menjëherë, në se i është dërguar atij, brenda 24 orëve nga ndodhja e ngjarjes, ose marrja dijeni për te;
Kostot e marrjes së vertetimeve të ndryshme prej organeve përkatëse lidhur me ngjarjen, shkaqet etj, paguhen nga Porositësi.
- b. t'i japë menjëherë rajonit përkatës të policisë një listë të objekteve të dëmtuara;
- c. të shmangë ose minimizojë humbjet ose dëmtimet me sa është e mundur dhe gjatë këtyre veprimeve të ndjeke udhezimet e Siguruesit; i Siguruari është i detyruar të kërkojë dhënien e këtyre udhezimeve në se e lejon kushtet;
- d. të bllokojë librat e llogarisë dhe dëshmi të tjera të pasurisë së tij;
- e. të lejojë Siguruesin, me kërkesën e tij dhe për sa është e arsyeshme, të hetojë lidhur me shkakun dhe shumën e humbjes si dhe masën e dëmshpërblimit, duke i dhënë çdo informacion që ndihmon hetimin;
- f. nëse është e mundur, të mos ndryshojë asgjë në vendngjarje pa miratimin e Siguruesit;

- g. t'i dorezoje Siguruesit brënda 10 ditëve nga ndodhja e ngjarjes një listë të firmosur të gjitha objekteve të humbura, dëmtuara apo shkatërruara, si dhe vleren për të cilën kërkon të dëmshpërblehet.

49. Nëse i Siguruari, me qellim apo per neglizhence, nuk zbaton tëresisht apo pjesërisht detyrimet e mesipërme, Siguruesi çlirohet nga përbushja e detyrimeve të tij. Nëse organi i rendit nuk është njoftuar për objektet e humbura apo dëmtuara në kohë, Siguruesi ka të drejtë të çlirohet nga detyrimi i tij vetëm për këto objekte.

DËMSPËRBLIMI

50. Nëse i Siguruari perpiqet të paraqesë në mënyrë të shtrember ose mashtruese faktet para Siguruesit, fakte të cilat kanë rëndësi për mundësinë ose masën e dëmshpërblimit, Siguruesi ka të drejtë të çlirohet nga detyrimet e tij.

51. Nëse padia për dëmshpërblim nuk është paraqitur në Gjykatë brenda dy vjetësh nga data që Siguruesi e ka refuzuar atë me shkrim, Siguruesi çlirohet nga detyrimet e tij.

52. Siguruesi do të dëmshpërblejë të Siguarin për dëmin, duke paguar me para, riparuar ose zëvendësuar, sipas zgjedhjes së Siguruesit.

Detyrimi i Siguruesit për dëmshpërblim kufizohet deri në masën e shumës së siguruar.

Dëmshpërblimi nuk mund të jetë më i madh se masa e humbjes, edhe nëse në momentin e ndodhjes së ngjarjes së sigurimit, shuma e siguruar e shënuar në policë është më e lartë, se vlera e sigurimit.

53. Do të dëmshpërblehet, mbi bazën e përlogaritjeve, si më poshtë:

a. Ndërtesat ;

- në rastin e objekteve të shkatërruara ose të humbura plotësisht, si pasojë e një ngjarje sigurimi, Siguruesi do të dëmshpërblejë deri në shumën e siguruar, percaktuar sipas parashikimeve të neneve 18 dhe 21/a,
- në rastin e objekteve të dëmtuara pjesërisht, si pasojë e një ngjarje sigurimi, Siguruesi do të dëmshpërblejë shpenzimet e riparimit që bëhen të nevojshme nga dëmtimi, deri në shumën e siguruar të çdo pjese të objektit të siguruar, sipas parashikimeve të neneve 18 dhe 21/a.

Kur sigurimi është bërë në baze të vlerës aktuale do të bëhet një zbritje në përputhje me shkallen e amortizimit.

b. Makineri dhe pajisje;

- në rastin e objekteve të shkatërruara plotësisht ose të humbura, Siguruesi do të dëmshpërblejë vlerën e objektit menjëherë para ndodhjes së ngjarjes së sigurimit, deri në shumën e sigurimit, sipas parashikimeve të neneve 19 dhe 21/b, të percaktuar në Policën e Sigurimit. Shpenzimet për transportin, koston e montimit, taksat

doganore, do të dëmshpërblehen në qoftë se në momentin e marrjes në sigurim, këto shpenzime janë përfshirë veçanërisht në shumën e siguruar;

- në rastin e objekteve të dëmtuar pjesërisht, Siguruesi do të dëmshpërblejë shpenzimet e nevojshme që duhet të bëhen për restaurimin e makinës së dëmtuar e kthimin e saj në gjendjen e mëparshme, por jo më shumë se vlera aktuale, menjëherë para ndodhjes së ngjarjes së sigurimit;

c. Malli, lëndet e para, produktet natyrore;

- në rastin e objekteve të shkatërruara, të humbura ose të dëmtuara, Siguruesi do të dëmshpërblejë vlerën e tyre perkatëse, por jo më shumë se, shuma e siguruar sipas neneve 20 dhe 21/c, dhe percaktuar në Policën e Sigurimit.

d. nga dëmshpërblimi do të zbritet vlera e pjeseve të mbetura ose të shpetuara;

e. nuk do të merren parasysh shpenzimet për punimet restauruese të vendosura nga autoritetet shtetërore dhe shpenzimet shtesë që janë rrjedhojë e progresit teknologjik.

54. Dëmshpërblimi maksimal që do të paguajë Siguruesi për çdo dëm, nuk mund të kalojë shumën e siguruar, të rënë dakord për secilin objekt e të shënuar në policë.

55. Siguruesi mund të shtyje kohën e pagesës:

- a. për aq kohë sa ekzistojnë dyshime të arësyeshme, mbi të drejtën e të Siguarit për të fituar dëmshpërblimin;
- b. në qoftë se janë filluar hetime penale në lidhje me ngjarjen e sigurimit kundër të Siguarit;
- c. për aq kohë sa i Siguruari nuk paraqet dhe plotëson dokumentet e kërkuara nga Siguruesi.

56. Pas likuidimit të dëmshpërblimit, objektet mbeten të siguruar deri në mbarim të afatit të kontratës së sigurimit për diferencë midis shumës së siguruar dhe dëmshpërblimit të paguar, duke bërë për këtë shënime të veçanta në policën e sigurimit.

Me kërkesën e të Siguarit, shuma e siguruar mund të rritet për të arritur shumën origjinale duke paguar prim shtesë dhe duke bërë shenimet përkatëse në policën e sigurimit.

57. Siguruesi, brenda 30 ditëve nga data e marrjes së dokumentave të nevojshme e të kërkuara lidhur me dëmin, nga i Siguruari, detyrohet që:

- a. të bëjë pagesën e dëmshpërblimit, në rast të vertetimit të ngjarjes së sigurimit,
- b. të shpjegojë arsyet e refuzimit, në rast të refuzimit të kërkesës të Siguarit.

Për vonesat e shkaktuara si pasojë e veprimeve të Siguruesit tej afatit të percaktuar si më sipër, do të paguhet interes vjetor në favor të Siguarit, deri në masën 4 për qind në vit, mbi shumën e dëmshpërblimit.

58. Mosmarreveshjet në qoftë se nuk zgjidhen me mirekuptim, do të zgjidhen nga Gjykata e vendit ku është lidhur Polica e Sigurimit.